

॥ १६ ॥ तत्रमुख्यब्रह्मचारिणआश्रमधर्मलोपेपिनदोषइत्याह ब्रह्मैवसमिधइति ॥ १७ ॥ क्षेत्रज्ञेनतत्त्वदर्शिनाअनुदर्शिताःअनुदर्शनंकारिताःअनुशिष्टाइत्यर्थः ॥ १८ ॥ इत्याश्वमेधिकेपर्वणिनैलकंठी
येभारतभावदीपेषड्विंशोऽध्यायः ॥ २६ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ननुपापचर्यादिस्वभावएवात्मातर्हि किंब्रह्मचर्येणेत्याशंक्यात्मनोऽसंगत्वंप्रतिपादयितुंवाध्यायमाभरते संकल्पेति अध्वानंअतीत्यतन्म
हादुर्गवनंप्रविष्टोस्मीत्यन्वयः ॥ १ ॥ विषयोविशेषेणबंधकःएकेनैवात्येतव्योनपुत्रधनादिसहायवतेत्येवंरूपोऽध्वासंसारमार्गस्तंविषयैकाल्ययाध्वानं वनंब्रह्म किंस्विद्वनंकउसदक्षआसेतिश्रुतौवनदक्षशब्दयो
ब्रह्मदेहादिवाचित्वदर्शनात् ॥ २ ॥ वनोक्त्यैवाक्षिमादक्षादयोपिपृच्छन्ते केइति ॥ ३ ॥ षट्सुप्रश्नेषुआद्यस्योत्तरं नैतदिति ततःपृथक्भावोस्तीतियत्एतन्न ततोन्त्यकिंचित्सुखमस्तीतियत्एतन्नेतियोजना
सत्तासुखंचसर्वंब्राह्ममेवकार्येषुदृश्यतेनतत्रतद्व्यपृथगस्तीत्यर्थः ननुब्रह्मैवकार्याकारमभूनेत्याह नैतदिति ततःअपृथक्अभेदेनभावःवियदादिपदार्थोस्तीतियत्एतन्न ब्रह्मजगतोर्नमृद्वटवद्वेतुहेतुमद्भावोपितुशु

अपेतव्रतकर्मातुकेवलंब्रह्मणिस्थितः॥ब्रह्मभूतश्चरैल्लोकेब्रह्मचारीभवत्ययं॥१६॥ब्रह्मैवसमिधस्तस्यब्रह्माग्निर्ब्रह्मसंभवः॥आपोब्रह्मगुरुर्ब्रह्मसब्रह्मणिसमाहि
तः॥१७॥एतदेवेदृशंसूक्ष्मंब्रह्मचर्यंविदुर्बुधाः॥विदित्वाचान्वपद्यंतक्षेत्रज्ञेनानुदर्शिताः॥१८॥इतिश्रीमहाभारतेआश्वमेधिकेपर्वणिअनुगीतापर्वणिब्रा
ह्मणगीतासुषड्विंशोऽध्यायः॥२६॥ ॥७॥ ॥७॥ ब्राह्मणउवाच संकल्पदंशमशकंशोकहर्षहिमातपं॥मोहांधकारतिमिरंलोभव्याधिसरीसृपं॥
॥१॥विषयैकाल्ययाध्वानंकामक्रोधविरोधकं॥तदतीत्यमहादुर्गंप्रविष्टोस्मिमहद्वनं॥२॥ब्राह्मण्युवाच कृतद्वनंमहाप्राज्ञकेदक्षाःसरितश्चकाः॥गि
रयःपर्वताश्चैवकियत्यध्वनितद्वनं॥३॥ब्राह्मणउवाच नैतदस्तिपृथक्भावःकिंचिदन्यत्ततःसुखं॥नैतदस्यपृथग्भावःकिंचिदुःखतरंततः॥४॥त
स्मात्प्रस्वतरंनास्तिनततोस्तिमहत्तरं॥नास्तितस्मात्सूक्ष्मतरंनास्यन्यत्तत्समंसुखं॥५॥नतत्राविश्यशोचंतिनप्रदृश्यंतिचद्विजाः॥नचविभ्यतिकेषांचित्तेभ्यो
विभ्यतिकेचन॥६॥तस्मिन्वनेसप्तमहाद्रुमाश्चफलानिसप्तातिथयश्चसप्त॥सप्ताश्रमाःसप्तसमाधयश्चदीक्षाश्चसप्तैतदरण्यरूपं॥७॥

किरजतवदित्यतस्तयोर्भेदएवनिषिध्यतेनत्वभेदोविधीयते नहिरजतंशुकेरतिरिक्तमस्ति नापितयासमानसत्ताकंयेनतदभिन्नंस्यादितिभावः तथाततोवनादन्यत्स्वर्गादिदुःखतरंदुःखतारकंकर्मास्तीतियत्एतन्न
आत्यंतिकदुःखनिवृत्तीप्सुनाश्रमेणापिसंसारमार्गमतीत्यतद्वनंप्रवेष्टव्यमितिभावः ॥ ४ ॥ ५ ॥ केषांचित्यंचम्यर्थेष्वष्टी ॥ ६ ॥ ब्रह्मवनंब्रह्मसदक्षआसीदितिवनदक्षयोर्मुख्यामुख्यब्रह्मभावदृष्टेस्तयोरधिष्ठानाध्य
स्तभावंविवक्षन्नाह तस्मिन्वनेइति एतदरण्यरूपमितिच अत्रमहदहंकारपंचतन्मात्राणिसप्तद्रुमास्तैस्तत्संघातरूपोदेहोलक्ष्यते तस्यकारणफलशब्दोदितंयागाद्यपूर्वं तस्यापिकारणंदेवतारूपातिथिप्रीतिसाध
नत्वादतिथिशब्दोक्तायागक्रिया तस्याःकारणमाश्रमशब्दोदितःक्रियाश्रयःकर्त्ता अस्यापिकारणंसमाधयः सम्यगाधीयंतेकर्मत्वभिनिवेश्यंतेजनार्थैस्तेतथाभूताःरामादयः तेषांमूलंधर्मंतरपरिग्रहलक्षणादी
क्षदेहादिधर्मस्वीकाररूपोऽध्यासः एवंदेहपूर्वकोऽध्यासस्तत्पूर्वकाश्वरागादिदेहांताएवभिदंचक्रमनिशमावर्त्तमानबाल्यसत्तयात्पूर्जवपिनात्मातद्वर्त्तेनुरज्यतेइत्यर्थः ॥ ७ ॥